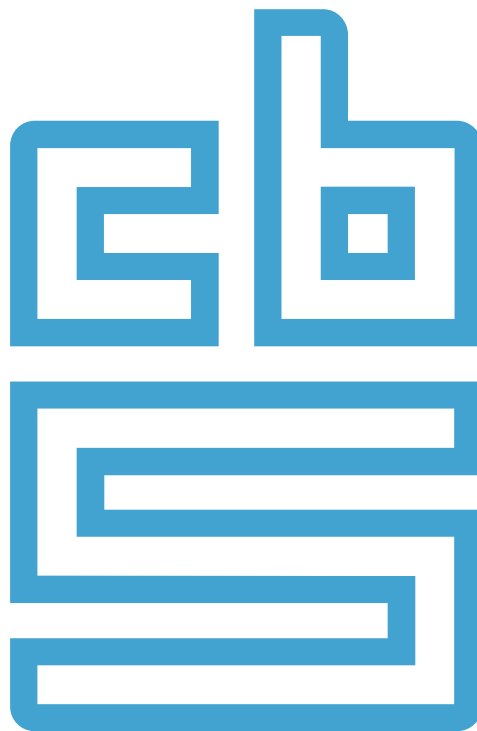
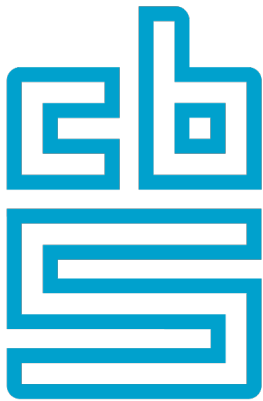

Talige diversiteit thuis, in de opvang en in de samenleving

ECCESS 2026

Dr. Rianne Francot
rjrm.francot@cbs.nl

15-01-2026

Inhoud

- Taalkeuzes in de thuissituatie (micro)
- Talige diversiteit in de opvang (micro)
- Talige diversiteit in Nederland (macro)

Taalkeuzes in de thuissituatie

Paper:

Language choices in parent-child interactions in Maghreb and Turkish immigrant families, a study in five European countries.

Francot, Broekhuizen, Blom & Leseman

Aanleiding en achtergrond

‘Welke taal of talen ga ik mijn kind leren?’

Verschillende factoren kunnen een rol spelen voor de ouders:

Acculturatie

Rol van religie

Taalvaardigheid

Taalspecifieke
kenmerken

Opleidingsniveau

Generatie

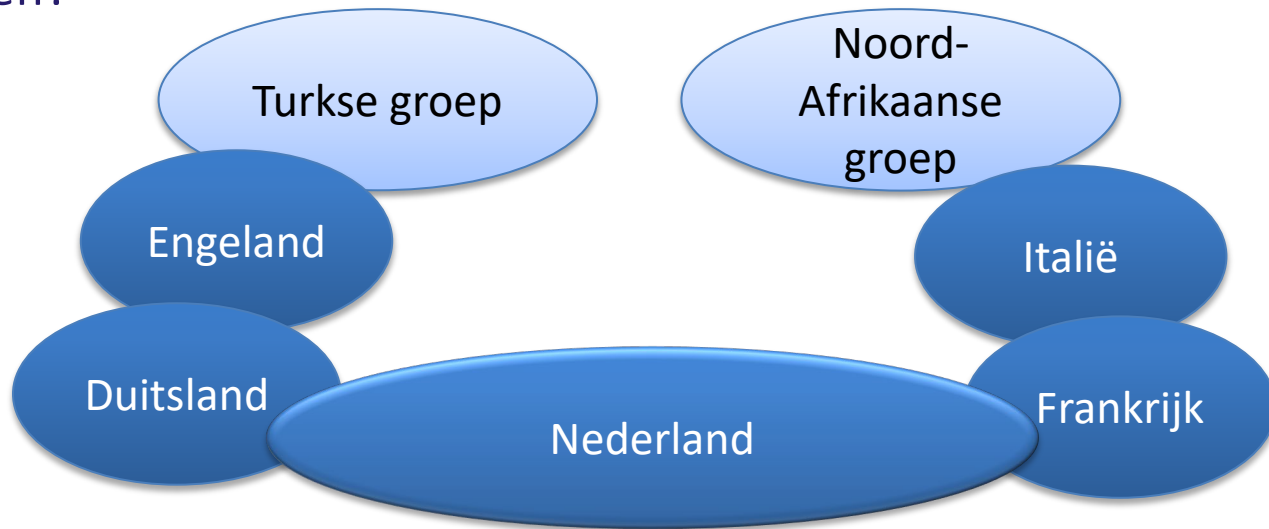
Lokaal en
nationaal beleid

Onderzoeksvraag:

Welke factoren (*sociocultureel, linguïstisch, beleid, achtergrond*) zijn gerelateerd aan de taalkeuzes (L1 en L2) die ouders maken in de gesprekken met hun kind?

En zien we verschillen tussen verschillende groepen en verschillende landen?

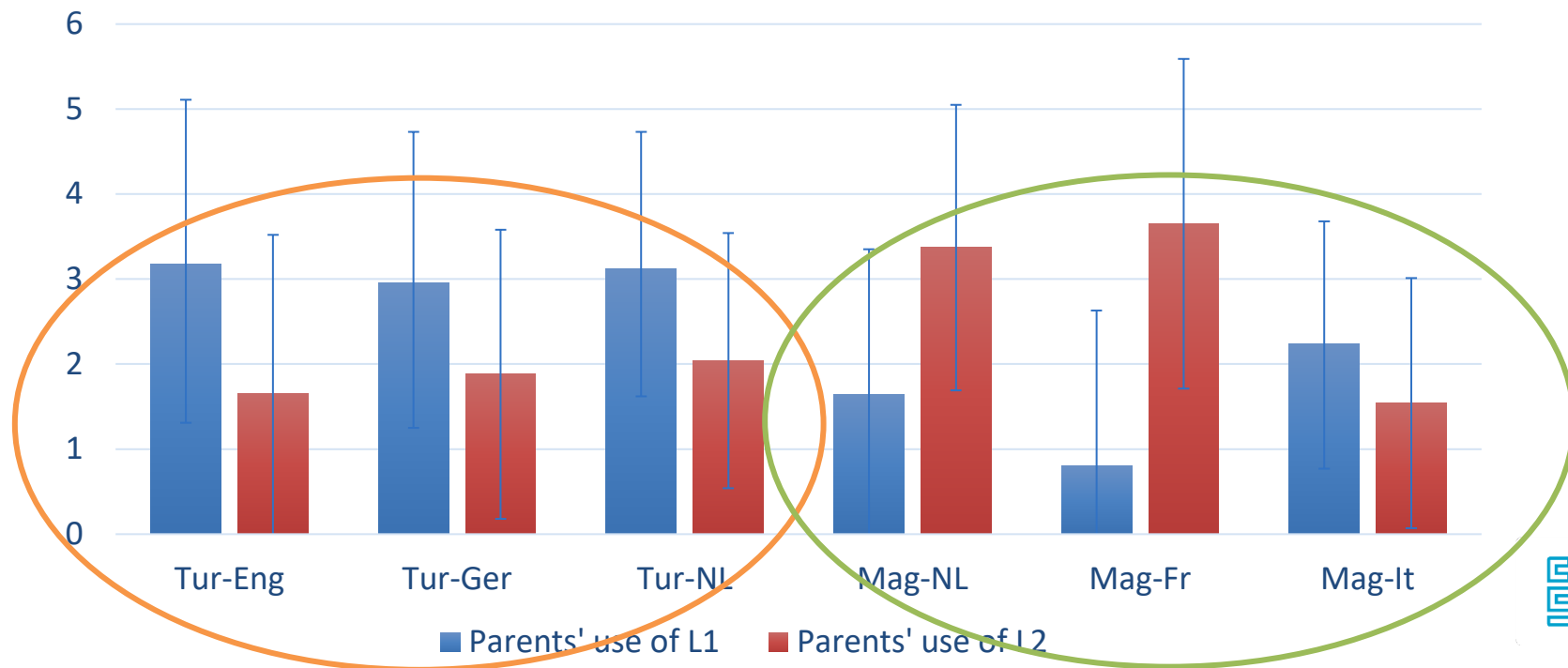
EU-project ISOTIS

*Hoe kunnen onze onderwijssystemen en zorgsystemen
bijdragen aan gelijke kansen en inclusiviteit?*

Persoonlijke interviews met 1744 ouders met een Turkse of Noord-Afrikaanse achtergrond in Engeland, Duitsland, Nederland, Italië en Frankrijk met kinderen tussen de 3-6 jaar of 9-12 jaar.

Resultaten

Resultaten

0 = geen significant effect

+ = positief effect

- = negatief effect

	Turkse achtergrond		Noord-Afrikaanse achtergrond	
	Keuze voor L1	Keuze voor L2	Keuze voor L1	Keuze voor L2
Acculturatie	0	0	0 / - (intercultureel contact)	0
Religie	0	0	+	0
Taalvaardigheid L1	++	--	++	--
Taalvaardigheid L2	--	++	--	++
1 ^e generatie	0	0	++	--
Opleidingsniveau	0	0	0	+

Resultaten

0 = geen significant effect

+ = positief effect

- = negatief effect

	Turkse achtergrond		Noord-Afrikaanse achtergrond	
	Keuze voor L1	Keuze voor L2	Keuze voor L1	Keuze voor L2
Acculturatie	0	0	0 / - (intercultureel contact)	0
Religie	0	0	+	0
Taalvaardigheid L1	++	--	++	--
Taalvaardigheid L2	--	++	--	++
1 ^e generatie	0	0	++	--
Opleidingsniveau	0	0	0	+

Resultaten

0 = geen significant effect

+ = positief effect

- = negatief effect

	Turkse achtergrond		Noord-Afrikaanse achtergrond	
	Keuze voor L1	Keuze voor L2	Keuze voor L1	Keuze voor L2
Acculturatie	0	0	0 / - (intercultureel contact)	0
Religie	0	0	+	0
Taalvaardigheid L1	++	--	++	--
Taalvaardigheid L2	--	++	--	++
1 ^e generatie	0	0	++	--
Opleidingsniveau	0	0	0	+

Conclusie

- Per groep grote verschillen in keuze voor L1 versus L2 → Turkse groep meer L1, Noord-Afrikaanse groep meer L2
- Per land ook verschillen in keuze voor L1 versus L2 → lijkt te duiden op beleidsverschillen
- Maar de onderliggende mechanismen voor deze keuze zijn grotendeels hetzelfde: taalvaardigheid van de ouders is duidelijk de grootste factor
- Rol van socioculturele variabelen en achtergrondvariabelen alleen (beperkt) gevonden voor de Noord-Afrikaanse groep

Take-home message:

Steun ouders in hun eigen taalvaardigheid

Zie het behoud van de eigen cultuur/religie niet als iets bedreigends voor de L2 taalontwikkeling van de kinderen

Talige diversiteit binnen de kinderopvang

Wettelijke regels

Is het Nederlands de wettelijke voertaal binnen de kinderopvang?

Nederlands is de voertaal, maar...

“In afwijking van het eerste lid kan mede een andere taal als voertaal worden gebezigd, indien de herkomst van de kinderen in specifieke omstandigheden daartoe noodzaakt, overeenkomstig een door de houder van het kindercentrum of van het gastouderbureau vastgestelde gedragscode.”

Meertalige kinderopvang: Er mag, voor maximaal 50% per dag, een andere taal worden gesproken: alleen het Duits, Engels en Frans (!)

In Friesland en in Limburg mag de regionale taal gebruikt worden op de kinderopvang, naast het Nederlands.

Sterker nog...

Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind:

“Een kind uit een etnische, religieuze of linguïstische minderheidsgroep heeft het recht om zijn of haar eigen cultuur te beleven, godsdienst te belijden of taal te gebruiken.”

cole
@_ColeNewberry

Following

So do most children of immigrants but I guess it's less impressive when they're poor

Daily Mirror @DailyMirror
Princess Charlotte already speaks two languages at just two-years-old
[mirror.co.uk/news/uk-news/p...](https://www.mirror.co.uk/news/uk-news/p...)

5:50 PM - 15 Jan 2018

20,897 Retweets 44,215 Likes

104 21K 44K

Tips voor meerdere talen in de kinderopvang

- 3M project: Fries project over het combineren van het Fries, Nederlands en andere talen in het (voorschoolse) onderwijs
- Project Zjuulke: Limburgs project over het integreren van het Limburgs in de kinderopvang
- Hernieuwde Utrechts Kwaliteitskader (UKK): handvatten voor professionals
- Promotie Emma Verhoeven: Mixen van talen door kinderen
 - CALM project van UU

Meertaligheid in de maatschappij

Meertaligheid in Nederland

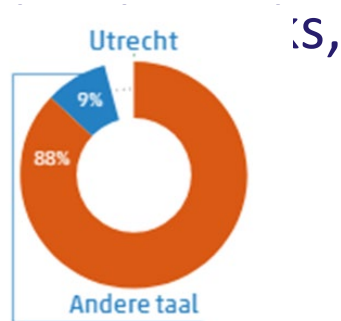
Hoeveel procent van de bevolking spreekt thuis voornamelijk Nederlands?

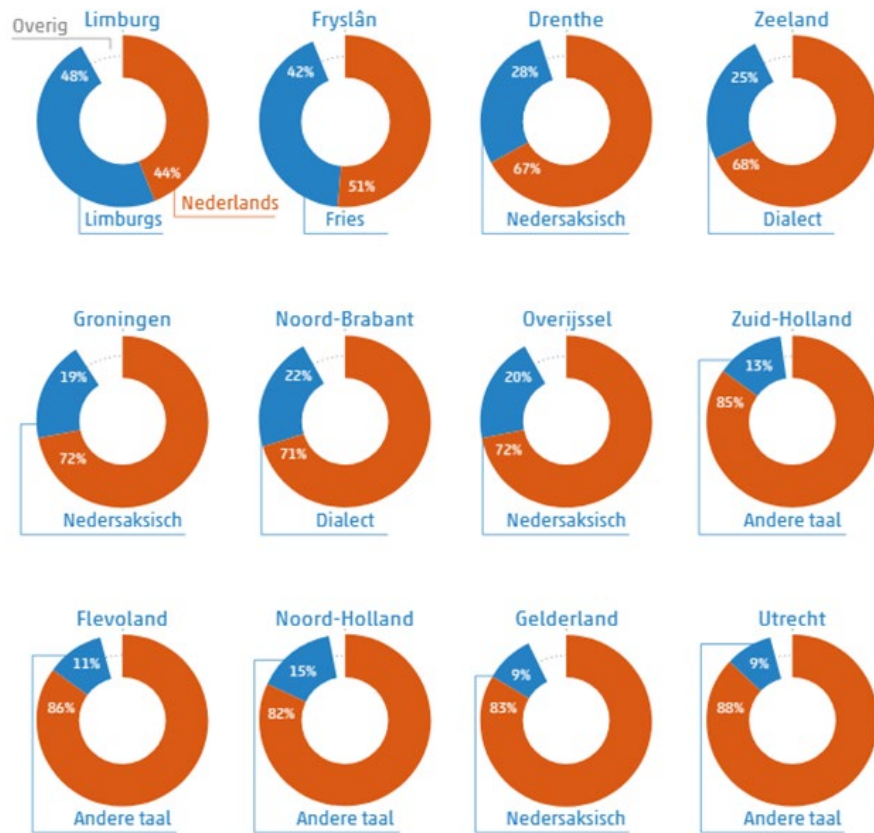
75 % van de gezinnen spreekt vooral Nederlands

10 % regionale talen, 5 % dialecten

8.2% een andere taal, zoals Engels, Arabisch, Mandarijn en Pools

Grote regionale verschillen

Meertaligheid voor het CBS

Het CBS heeft als doel het verzamelen en produceren van betrouwbare statistieken over maatschappelijke vraagstukken; voor en door Nederland

Véél registerdata...

[Kinderopvang in Nederland](#)

...en vragenlijsten indien nodig

Uitgangspunt tot nu: Nederlandse vragenlijsten

Volgens prognose groeit het aandeel van de bevolking met een migratie achtergrond van 28% naar 36% in 2050.

→overgaan tot meertalige dataverzameling?

Spannend! Eerst experimenten doen...

Experimenten met online vragenlijsten in het:

- Engels
- Turks
- Standaard Arabisch
- Pools

Eerste experiment: algemene meertalige aanschrijving

Centraal Bureau voor de Statistiek
Statistics Netherlands
Postbus 24500 | 2490 HA Den Haag

Pol NL

English: Additional information in English can be found on the enclosed card.

Türkçe: Bu mektupla ilgili daha fazla bilgiyi ekteki kartta bulabilirsiniz.

Polski: Załączona kartka zawiera więcej informacji na temat tego listu.

العربية: يمكنك قراءة المزيد من المعلومات من هذه الرسالة في البطاقة المرفقة.

Geachte mevrouw Jansen,

Zijn volgens u de prijzen de afgelopen tijd omhoog of omlaag gegaan?
En hoe denkt u over de aankoop van dure producten, zoals een televisie?

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) onderzoekt met dit soort vragen.

Your op

Do you th
save mor
expensiv

Statistiek

Tvoja opinia się liczy

Czy uważasz, że ceny ostatnio wzrosły lub spadły? Czy można zaoszczędzić pieniądze? A co sądzisz o zakupie drogich produktów, takich jak telewizor czy pralka?

Holenderski Urząd Statystyczny (CBS) wykorzystuje tego typu pytania do badania zaufania ludzi do gospodarki w Holandii. Ponieważ w ten sposób uzyskujemy lepszy obraz rozwoju naszego społeczeństwa. To badanie zaufania konsumentów dostarcza jednego z najbardziej pożądaných danych CBS.

Kwestionariusz dostępny jest w języku angielskim. Możesz wziąć udział, podając dane logowania w niebieskim polu w liście.

Your opin
Cevabınız
Paristwa

Uw antwoord telt!

H02

Controle groep (NL)

Experimentele groep
(NL, EN, PL, TU, AR)

Vershil

Respons

29,3%

26,4%

2,9%

U kiest dan zelf welke u wilt ontvangen.

Hoe doet u mee?

U kunt de vragenlijst invullen via internet.

Website: <https://flycatcher.nl/cbs>
Login: <code>

¹ Wilt u geen iPad of VVV cadeaukaart ontvangen? Dan kunt u dat in de vragenlijst aangeven.

Your opinion counts!
Paristwa odpowiesz się liczy!
Cevabınız önemli!

Uw antwoord telt!

Eerste CAWI experiment

4 talen (EN, PO, TU, AR) - hele steekproef

English: Additional information in English can be found on the enclosed card.

Türkçe: Bu mektupla ilgili daha fazla bilgileri ekteki kartta bulabilirsiniz.

Polski: Załączona kartka zawiera więcej informacji na temat tego listu.

العربية: يمكنك قراءة المزيد من المعلومات من هذه الرسالة في البطاقة المرفقة.

Twoja opinia się liczy

Czy uważasz, że ceny ostatnio wzrosły lub spadły? Czy można zaoszczędzić pieniądze? A co sądzisz o zakupie drogich produktów, takich jak telewizor czy pralka?

Holenderski Urząd Statystyczny (CBS) wykorzystuje tego typu pytania do badania zaufania ludzi do gospodarki w Holandii. Ponieważ w ten sposób uzyskujemy lepszy obraz rozwoju naszego społeczeństwa. To badanie zaufania konsumentów dostarcza najbardziej pożądanym danych CBS.

Pytanie jest w języku angielskim. Możesz także logować w niebieskim polu w

Doelgericht aanschrijven =

O.b.v. geboorteland en herkomstcategorie de taal van aanschrijving en vragenlijst bepalen.

Respon

NL herkomst

40,1%

36,5%

3,6%

Kind van migranten

30,5%

26,7%

3,8%

Migranten

23,3%

21,4%

1,9%

Uw antwoord telt!

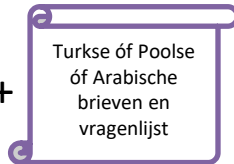
Doel en opzet tweede experiment

Bepalen of we het responspercentage onder 1^e generatie migranten kunnen verhogen middels doelgericht aanschrijven.

1^e generatie migranten met
geboorteland Turkije, Marokko of Polen

+

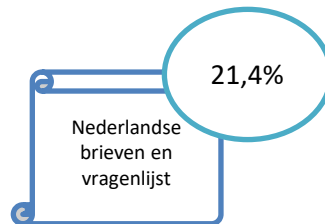

Resultaten tweede CAWI experiment

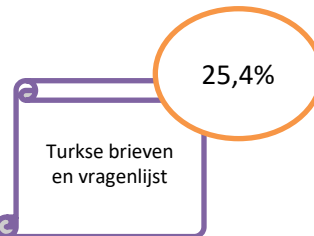
doelgericht aanschrijven

Turkse groep

1^e generatie migranten met
geboorteland Turkije

+

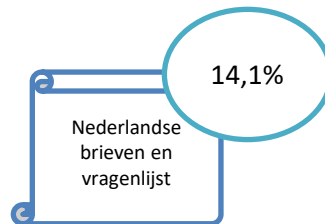

Resultaten tweede CAWI experiment

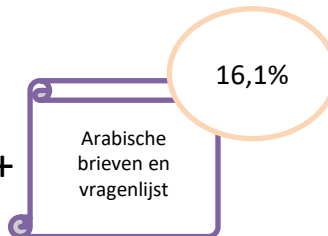
Marokkaanse groep

Doelgericht aanschrijven

1^e generatie migranten met
geboorteland Marokko

+

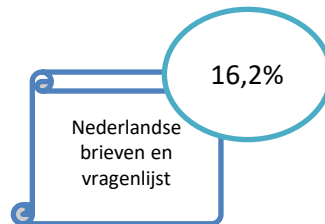

Resultaten tweede CAWI experiment

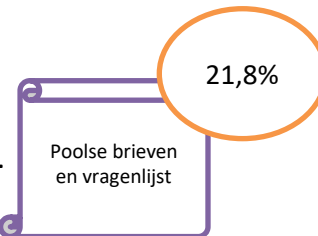
Poolse groep

Doelgericht aanschrijven

1e generatie migranten met
geboorteland Polen

+

Conclusie

Meertalige benadering op de juiste, gerichte manier aanbieden kan werken!

Meer dan alleen een taalbarrière (per migrantengroep verschillend) → laaggeletterdheid, beperkte digitale vaardigheden, culturele sensitiviteit, vertrouwen in overheid.

Uitdaging in uitvoerbaarheid → vertalingen inbouwen behoeft veel investeringen, en methodologisch lastig, verwerking van meertalige data is tijdrovend

Vertaal uitdagingen

Wat doet jouw haan in mijn ezel?

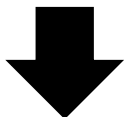

vertaaltools

Was macht dein Schwanz in meinem Arsch?

I heard that they are not going to be able to see each other

tekstimputaties

Görüşemeyeceklermiş

Voor wat er **feitelijk** gebeurt

Methode

ISOTIS

INCLUSIVE EDUCATION AND SOCIAL SUPPORT
TO TACKLE INEQUALITIES IN SOCIETY

